

ПЛІД БОГІВ – ПЕРСИК

Персик, манго і апельсин – саме так найчастіше виглядає трійка найсмачніших плодів за результатами найрізноманітніших досліджень і опитувань, що проводяться у всьому світі.

Спроби добитися власного урожаю манго і апельсина в наших кліматичних умовах у відкритій культурі – справа невдячна, а ось виростити плоди персика можна практично на території всієї України. Тим паче, що глобальне потепління клімату і селекційні успіхи у виведенні більш адаптованих сортів ще більше розширили ареал цієї породи, просувавши її значно північніше. Проте певні труднощі при вирощуванні цієї чудової культури залишаються, особливо в нових для неї, більш прохолодних і вологих, регіонах. Потрібні не тільки відповідні сорти, але і знання особливостей вегетації цієї культури.

І велетні, і карлики

Персик – дуже поширена порода на різних континентах земної кулі, де в результаті внутрішньовидової і між-

видової гібридизації, а також після спонтанних мутацій він став поліморфним видом. Дотепер учені продовжують удосконалювати ботанічну класифікацію культури.

Генофонд найбільш цікавого для нас виду *Persica vulgaris* склали всі культурні сорти персика, нектарини, червонолисті, червоном'ясі, інжирні, карликові форми і навіть декоративні з махровими квітками.

Щоб розділити еколого-географічні групи, підгрупи та екоטיפи, окрім раніше виділеного ферганського підвиду ввели ще кілька підвидів. **Сорти, які вирощують зараз в Україні, належать в основному до американських скороспілок, північно-китайських та іранського типу Альберта.** Перші дві групи характеризуються рожевоподібним типом квітки і в них найчастіше білий м'якуш. Сорти іранської групи мають дзвоникопо-

дібний тип квітки і жовтий м'якуш.

Існує невелика група слаборослих сортів і форм персика, які становлять інтерес для фахівців у зв'язку з інтенсифікацією садівництва. Донорами карликовості служили Бонанза і Кинаї, серед яких є форми з непоганими за якістю плодами. Ці карлики мають куцоподібну форму і зберігають слаборослість навіть на сильнорослих підщепах. Дворічні дерева Кинаї 10 на персиковій підщепі мають висоту всього 15-20 см. На їх однорічних пагонах листя настільки зближене, що міжвузля майже не проглядаються, плоди теж дуже скупчені.

Карликові форми персика сформувалися в субтропічних районах Китаю, тому їх морозостійкість і зимостійкість дуже низькі і навіть звичайні зими переносять з втратами. (Закінчення на 5-й стор.)

СОРТИ, ЯКІ ВАРТІ УВАГИ

Власне персики в цілому виявилися більш стійкі до кучерявості листя, ніж нектарини. З нових сортів персика уваги заслуговує український сорт **Гривня**, який був виведений в Ужгороді В.А.Зайцем. Дерево зимостійке, достатньо стійке до хвороб, скороплідне й урожайне. Плоди великі, покриті суцільним рум'янцем, досягають плоди на початку вересня. М'якуш білий, ніжний, відмінного смаку.

Сорт ранньо-середнього строку достигання **Посол миру** (селекція Нікітського ботанічного саду) також проявив достатню стійкість до хвороб. Дерево швидко-росле, крона розлога, середньої загущеності. Сорт морозостійкий і стійкий до весняних заморозків. Плоди великі, 160-170 г, високих смакових якостей. Основне забарвлення жовте, покривне – темно-червоне. М'якуш соковитий, щільний, жовтуватого кольору.

(Закінчення. Початок на 4-й стор.)

Чим відрізняється павія від клінга?

При визначенні персиків прийнято користуватися такою помологічною класифікацією:

1. Справжні персики.

Плоди опушені, м'якуш ніжний, кісточка відділяється від м'якуша:

- а) жовтом'ясі;
- б) білом'ясі.

2. Павії. Плоди опушені, м'якуш ніжний, кісточка не відділяється від м'якуша:

- а) жовтом'ясі;
- б) білом'ясі.

3. Клінги. Плоди опушені, м'якуш хрящуватий, кісточка не відділяється від м'якуша:

- а) жовтом'ясі;
- б) білом'ясі.

4. Плоскі персики.

Плоди опушені, сплюснені (група Пін-ту), м'якуш ніжний:

- а) жовтом'ясі;
- б) білом'ясі.

5. Нектарини. Плоди неопушені, кісточка відділяється від м'якуша:

- а) жовтом'ясі;
- б) білом'ясі.

6. Бруньони. Плоди неопушені, кісточка не відділяється від м'якуша:

- а) жовтом'ясі;
- б) білом'ясі.

а) жовтом'ясі;

- а) жовтом'ясі;
- б) білом'ясі.

а) жовтом'ясі;

- а) жовтом'ясі;
- б) білом'ясі.

ПЛІД БОГІВ ПЕРСИК

Персик з червоним листям

Було проведено комплексне вивчення червонолистих і червоном'ясих сортів. В резуль-

таті цих досліджень було встановлено, що червоний колір листя персик успадкував від аличі Піссарда, а ознака червоного забарвлення м'якуша — від сливи китайської.

Червоном'ясі плоди відрі-

зняються біохімічним складом від плодів традиційних сортів. У них на 2,5% більше сухих розчинних речовин і на 18-53% пектинових речовин, які виводять з організму людини радіоактивні елементи, що дуже важливо при нинішньому радіоактивному забрудненні навколишнього середовища. За деякими даними, у них міститься в чотири рази більше аскорбінової кислоти і в два рази більше поліфенолів та інших біологічно активних речовин.

Червонолисті форми персика виглядають дуже декоративно, контрастуючи на загальному зеленому фоні. Таке, бордове, забарвлення листю надають особливі речовини — пігменти, під загальною назвою антоціани. Завдяки цим речовинам оптичні властивості червонолистих персиків підвищилися, оскільки антоціани посилюють поглинаючу здатність листя. Це впливає на фотосинтетичну продуктивність і, як наслідок, на врожайність рослини. Крім того, ці речовини підвищують адаптаційні властивості як до несприятливих умов зовнішнього середовища, наприклад, морозів, так і до хвороб. За весь час спостережень тільки в роки найбільшої шкодочинності кучерявості, на листі червонолистих форм були незначні прояви хвороби.

Олександр АНДРАЩУК,
керівник садовод-

дизайнерського центру «Shoni»
Тел. 8-067-45-28-157.

www.Shoni.kiev.ua

НАЙБІЛЬШІ ВОРОГИ ПЕРСИКА

Зимові холоди останніми роками явно втратили свою потужність і не завдають значної шкоди деревам персика, квіткові бруньки якого можуть витримати і -26...-28°C, правда, за умови підтримання високого рівня агротехніки під час вегетації. Набагато більшу небезпеку несе лютьнева відлига і різкі перепади температур, оскільки період біологічного спокою у рослин закінчується в кінці січня, і з цього періоду за сприятливих погодних умов можуть початися вегетаційні процеси, які значно знижують зимостійкість, виникають сонячні опіки, а пізніше камедетеча. При найневдалішому збігу обставин, з поверненням холодів, дерева просто вимерзнуть.

Ще одним страшним злом для цієї прекрасної культури є підступна хвороба — кучерявість листя персика. Вона поширена у всіх районах вирощування персика і є найшкодочиннішою. Захворювання інтенсивно розвивається в роки з прохолодною, вологою і затьмяною весною.

Ознаки проявляються з початком розпускання листя. Пластинки листка

стають блідо-зеленими, слабо-рожевими, потовщуються, робляться горбистими, потім зморшкуватими (кучерявими). При більш пізньому зараженні на листі утворюється локальне здуття малиново-червоного кольору. Таке листя незабаром засихає і обпадає. Листя старше двох тижнів збудником не заражається. Окрім листя, хвороба уражає пагони, вони стають потовщеними, викривляються. Хворе листя обпадає, пагони засихають.

При сильному розвитку хвороби дерево може повністю оголитися, втрапивши уражене листя, що приводить до обпаданя зав'язі. Плоди, які залишаються, часто недорозвинені, низької якості.

Оскільки у дерева хворіє однорічний приріст, то воно не плодоносить не тільки в рік ураження, але і наступного року. Хворі дерева відстають в рості, взимку дуже ушкоджуються морозом і протягом 2-3 років за відсутності своєчасної допомоги, як правило, гинуть. Ця хвороба не раз ставала причиною повного розчарування садівників після декількох спроб виростити бажані плоди власноруч.

Дерева персика потребують своєчасного захисту від кучерявості та інших хвороб за допомогою досконалої технології вирощування, з підтримкою санітарних норм і препаратів захисту рослин.

З хімічних препаратів від кучерявості найчастіше застосовують препарати міді, бордоську суміш, хорус. Непогані результати показали фунгіциди флінт і стробі. Небажаними є спроби застосування на деревах в захисних цілях антибіотиків. Незважаючи на позитивний тимчасовий ефект, надалі такі заходи приводять до пониження природної здатності до опору як конкретного дерева, так і сорту і породи в цілому, у разі масового застосування.

Незважаючи на вразливість культури персика до кучерявості, ступінь ураження у сортів різний і потрібно підбирати сорти більш стійкі до ураження.

При всіх намаганнях селекціонерів, повністю стійких до кучерявості сортів, з хорошими десертними якостями плодів, поки не виведено, але робота в цьому напрямі продовжується.